

Planinski VESTNIK.

Glasiló „Slovenskega planinskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 25. dan vsakega meseca.

Društveniki dobivajo list zastoj. — Nečlane stane po 2 gld., dijake po 1 gld. 20 kr. na leto; posamezne številke po 20 kr.

Za obliko in vsebino spisov so odgovorni pisatelji.

Vse spise, naročila in plačila vzprejmlje „Slov. plan. društvo“ v Ljubljani.

Inserat obsegajoč dvanajstinko strani stane 6 gld. za celo leto.

Iz Stahovice na Konja.

Spisal M. Kos.

*Za mano ostani zidovje!
Levstik.*

Lako bi se človek ne vračal rad v naročje premile prirode, ko se pri njej najbolje učimo, kakšno bođi naše življenje! Človeški duh bi mogel sam iz sebe kaj malo zdravega življenja pripraviti človeštvu; najbrž bi je uklenil v tesne okove, da bi se ne moglo razvijati. Večna naša učiteljica priroda vodi naš duh, da ne krene predaleč ž njenega pravega pota. Narodi, dokler so poslušali nje glasove ter življenje svoje ravnali po nje nauku, so srečno in slavno živeli ter ne bi bili preminili, da so ostali stanovitni njenim zakonom.

V živalstvu se priroda z nami pogovarja, skrivnostno šepče v rastlinstvu, tihotno nas vabi k sebi z rudninštvom. — Kadar ti tuga tare duha, zaupno priteci v njeno krilo, potoži ji svoje gorje — potolažen se bodeš povrnil. A če ti je nebo milo, sree koprneče od radosti, poroči prirodi o svoji sreči: radovala se bode mati tvoja s teboj ter ti pokrepčala dušo za krepostno delo.

Kamor koli krenemo po njenem kraljestvu, povsod nam razgrinja svoja čarobna stvarstva. A danes blagovoli me, dragi čitatelj, spremljati na kraje, koder razodeva mati priroda posebna čudesa — pojdi z menoj na planine!

Izredna sreča mi je, da bivam blizu najvišjega in najlepšega dela Kamniških ali Savinskih planin. Ko se leskečejo zlasti ob jutranjem ali večernem solneu, najrajši bi tedaj stal na onih žarnih višinah.

Bilo je lani predzadnji dan majnika meseca, ko sem zopet zrl po planinskih višavah z užitkom, ki ga najbolj umejo hribolazci. Drugi dan se je bilo nadejati lepega vremena. „Nikdar ne zamúdi hribolazec ugodnega časa, če utegne iti na planine!“ poučeval sem samega sebe. Kar je hribolazcu treba, kadar gre na planine, vzel sem s seboj ter se odpeljal z večernim vlakom v Kamnik. O polu desetih zvečer se oglasim pri Ivanu Luznarju, vrlem gozdarju Kamniškega mesta.

„Kaj ne, po Konju *) je sneg úže skopnel?“ ogovorim gozdarja Luznarja, stopivši v sobo njegovo.

„Seveda je úže, saj se gori nima nikamor obesiti, da bi obtičal.“ pojasnil mi je.

„Jutri pojdem na tistega Konja, o katerem govore celo tukajšnji ljudje, kako je hud. Ali me utegneta spremljati?“ govoril sem dalje. „Blizu tam imam službene opravke, a rad bi še stopil nanj, saj letos še nisem bil gori,“ odgovori vrli mož.

„Ker gori ni daleč, odrineva zjutraj ob štirih po Bistriški dolini skozi Belo dolino, nazaj pa skozi Dol na Studenčne Mlake, popoldne ob treh bodeva úže lahko zopet tukaj“, bil je najin zmenek.

Odrinila sva drugo jutro ob četrti na pet. Nebo ni bilo čisto jasno. Spremljevalec moj je dejal, da je to najboljše znamenje, da se dopoldne nebo zjasni.

Ko sva stopila v sveži jutranji vzduh, prešnil je naju, da sva takoj lahko sapo dobila in urne noge. Bistriška dolina, po kateri sva zdaj hodila, pričinja se na koncu predmestja Grabna v Kamniku ter končuje v „Koncu“ pod Pođi, še dve uri naprej od izvira Bistriškega. Dolga je do šest ur. V Stahovici se ta dolina cepi v Črno dolino proti Gornjemu Gradu na Štajerskem. Ime Bistriška dolina je dobila po vodi Bistrici, ki si je s silo prodrla pot iz nekdanjih lednikov bližnjih planin. Še dandanes jako naglo drvi svoje bistre in mrzle valove proti mogočni Savi.

Takoj v Stahovici se dolina močno zožuje. Gora Grohot (918 m) na desnem in Pasja Peč (1386 m) na levem bregu Bistrice sta si blizu vkup. Pot drži vstric Bistrice, pozneje se je ogne ter zopet ji približa.

V pol ure sva bila na Hudem Polji. To je senožet, ki so jo pogozdili s smrečicami. Na drugem koncu Hudega Polja se izteka v Bistrico potok Konjščičea iz Konjskega Dola, ki sega do Poljanskega Roba (1570 m) pri Mali Planini (1507 m). Od tod se zavije pot na levo proti klanecu Kobilici. Dolina je odslej še ožja. Preej globoko doli od pota šumi Bistricea.

*) Konj se nazivlje pol ure dolgi gorski hrbet, ki spaja planoto Velike Planine z Ojstriško.

Hodiva po gozdu do Bele doline, katero je nama danes prelaziti, da prideva na Konja. Na ovinku zagledava vršace Kalške Gore (2060 *m*), Grintovca (2559 *m*) in Skute (2530 *m*).

Prekrasen prizor! Zlaté jih solnčni žarki tako čarobno, da bi mislil, da zrem v pravljíčno zlato goro. (Lep razgled je n. pr. tudi na odprti zavijački, kjer sva prédlanskim vpríčo dveh članov našega planinskega društva ujela gada, ki je dolg 70 *cm*.)

Hodiva dalje. Na Počivalniku, prirodnem pragu na koncu malega, a hudega klanca, sedeva ter se odpóčijeva. Potem greva mimo Kraljevega Hriba (582 *m*) in Kopišč (563 *m*) ter prideva ob četrti na sedem v Predbela, kjer se ustaviva. Predbela je soteska, spajajoča Belo dolino z Bistriško. I mi postojmo malo pred to sotesko! Pomlad, ki se je úže poslavljala po naših nižavah in ravninah, razsipala je šele po teh krajih svoje nežno brstje in evetje, ki je tem krasnejše, ker je napaja in oživlja pristni planinski vzduh. Iz grl krilatih pevcev se razlegajo presladki glasovi, iz bližnjih strug Belščice in Bistrice pa se čuje šumenje bistrnih valov.

Pri soteski Predbela se pričinja Bela dolina, razprostirajoča se severno-vzhodno na levo do Korošice (1807 *m*), na desno do Predsedleja (1612 *m*). Do Korošice, nekdanjega gorskega jezera, je dolga pet, do Presedleja debele tri ure.

Na levo čez most drži pot proti izviru Bistrice. Prišel bi tja v četrti ure. Globoko doli pod tem mostom bobni ter se peni potok Belščica, ki se izliva niže doli v Bistrico. Malo manj vode vali Bistrici, nego je ima sama Bistrica. Belščica si je prejedla v soteski strugo mej golimi skalami. Struga ta in grmenje Belščice je podobno Predaseljskemu slapu, ki je od tod pet minut proč.

Ako pogledaš naravnost po Beli dolini, ustavi se ti oko na Žvandrovecu, gori visoki okolo 1800 *m*. Na levi plati se vzdiguje jako strm gorski hrbet, po katerem so ti le vrhovi in zareze: Mošnik (1099 *m*), Turniči, Velika Dolina, Špeglarica (1328 *m*), Divji Plaz, Kameni Dol, Orglice z zanimivim slapom (skakalcem), Žvandrovec, Presedlej (1612 *m*).

Vštric s tem hrbtom na levi strani se vzdiguje še bolj strmo hrbet na desni strani. Njega vrhunci so ti le: Belška Kopa (1169 *m*), Cerkev, Grdi Graben, Mravljinčev Rob, Grdi Hrib, Rseník, Pod Konjem, Pesek, Presedlej.

Po podolju Bele doline je za hribolazce steza še predobra. Korakala sva zdaj na levem, zdaj na desnem bregu Belščice. Ko še nisva dolgo hodila, zmanjkalo je Belščice v strugi, da je ni bilo nobene kaplje. Spremljevalec moj mi razlaga: „Voda je poniknila. Le kadar je povodenj ali naliv, teče Belščica tudi po tej beli strugi.“ Belščica torej ponikuje kakor dolenske in notranjske vode.

V debeli pol uri sva prišla na razpotje: na levo plat drži pot do slapa v Orglicah ter dalje do Korošice, na desno na Presedlej. Nama je bilo iti na desno plat.

Do tega razpotja je podolje še malo napeto, a odslej še začenja strmo pobočje. Ob obeh straneh pota raste mlad smrekov gozd, po tratih se pase goveja živina. Ustavila sva se na kraju, ki se imenuje Ladja. Ozrla sva se nazaj po Beli dolini. Skoraj vse vrhunce, ki so bili prej naštet, zagledaš na prvi pogled. Belščična struga vidi se kot najsnažneje umita cesta, vijoča se po podolju kakor kača.

Lahki oblaki se smučejo okoli vrhuncev ter izginevajo, da more človek opazovati, kako krasni so prizori v planinskih krajih, kadar zlati solnčna svetloba ta slikoviti svet.

Od razpotja sva hodila debelo uro ter prišla do Kopanega pota. Od Predbele do tukaj naj hribolazec le računi dve uri hoda. Gorko je bilo nama, da sva se rada malo oddehnila. Sedeva na kamenen prag ter gledava v pesek pod Rsenikom in Konjem. Spremljevalec razlaga na moja vprašanja: „Tam doli ona le skala je Cerkev.“ Res, kmalu zagledam na neki skali blizu Belške Kolpe tvorbo, ki je precej podobna pročelju cerkvice, zidane v gotskem slogu.

„Tiho, tiho!“ veli mi spremljevalec. „Ali vidite divjega kozla? Tam doli pod Rsenikom v pesku je; pase se po zelenici pod onim le robom,“ pripoveduje dalje. Skoraj je bil spremljevalec moj nevoljen, ko mu nisem mogel takoj ubrati kozla na zelenici. Mene je po sebi meril, misleč, da moram i jaz biti takšen lovec, ki pozna divjino, če tudi se pase tam, kjer je še megla.

„Zdaj pa stojte! zažvižgal mu bodem,“ pravi dalje. Začul se mu je iz ust glas, ki ni bil ne žvižg ne sik. Kozel se je obrnil proti nama, ko je začul žvižg.

„Ali vidite?“ dé spremljevalec veselo, da se mu kar oči iskré. Dvakrat zaporedoma je še zažvižgal.

„Kaj pa to?“ vprašam spremljevalca Luznarja, ker je odmeval enak žvižg k nama. „Takó je zdaj kozel zažvižgal. Ali vidite, kako teče proti nama?“ pové veselo. „Misli, da je kje tukaj drug kozel, ki ga pozivlje na boj, pa mu hiti naproti,“ razlaga lovec Luznar. Ko je potem le še in še zažvižgal, raztogotil je bil kozla tako hudo, da je prisopilhal blizu naju v globok jarek, kjer si je menda ohladil jezo, midva pa sva odšla po Kopanem poti, ki je samo dve minuti dolg. Pol ure hodiva po Številniku, potem še tri četrti ure po Brežiču ter dospeva ó polu desetih dopoldne na Presedlej. Po Številniku in Brežiču je strm, a lepo nadelan pot. V Brežiču pase pastir govejo živino. On ima svojo kočó, kjer dobiš mleka in žgancev. Od Vršiča (1972 m) doli drsi po skali prav dober studeneč, ki ne usahne nikdar. Pri tem studencu sva počivala. Podolje in strmec od Predbele do Kopanega pota se imenuje Za Gričo. Od razpotja proti Kopanemu potu so rasli krasni Marijni čevljički (*Cyripedium Calceolus*). Utrgal sem jih nekoliko ter podaril poznejšim bodočim hribolazkam. Doli na strmen zagledava pomikajočo se postavo s košem na rami.

„Kdo je ta ženska?“ vprašam Luznarja. „Podpečnikova Reza je, doma iz Županjih Njiv pri Stahovici. Mahu gre nabirat,“ pové mi on.

„Kam pa vidva?“ vpraša naju, ko pride bliže.

„Čez Konja na Dol in Kraljev Hrib, pa zopet domov,“ odgovori ji moj spremeljalec.

„Če gresta čez Konja, se pa le varujta, da se ne pobijeta,“ svetuje nama Podpečnikova Reza.

„Kolikokrat ste uže vi lezli čez Konja?“ vpraša jo Luznar.

„Tolikokrat vem da več ne bom; pa tudi Kotnikova Mica je hodila z menoj,“ pové nama. „Pa s košem polnim mahú sta lazili po Konju!“ opomni ji gozdar Luznar.

Debelo sem pogledal Luznarja in Rezo.

„Človek, ki če biti hribolazec, naj bi si skoraj ne upal čez kraje, koder nosijo ženske koše polne mahu? To bi ne bilo vendar nič vredno!“ zagodrnjal sem jaz. „Reza lazi po strminah kakor divji kozel, nič se ne boji, pogumna ženska je,“ pohvali jo Luznar.

Ta pohvala je bila zaslužena in ji je dobro dela, to se je videlo.

„Vajin pot je proti Konju, moj proti Korošici in Petkovi Njivi, jaz moram na levo, vidva na desno. Srečno hodita!“ poslovala se je od naju Podpečnikova Reza.

Presedlej je sedlo, dolgo le malo metrov, a tudi jako ozko. Proti Štajerskemu se spušča jako strmo v dolino, ki se imenuje tudi Bela dolina, ker teče po njej Belšica. Izvira pa ta voda ob stezi, ki pelje proti Korošici in Koebekovi koči na Molički planini blizu Ojstrice. Kreneva proti Luški Kopi (1753 m) *) ter hodiva po njenem rebriji najprvo po skalnatih tleh, ki so prav nepriliena, potem po travnatih, naposled zopet po skalnatih pol ure dolgo.

Pređen sva stopila na skalnati svet, iznenadil je mene, a mnogo huje še mojega spremeljevalca velik divji kozel, ki je priprhal izpod Kope ter hitel v bližnjo deber. Ni bil več nego sto dvajset korakov od naju. Postal je še malo tam, ozrl se na naju ter zabrlizgal proti žlebinu pod Konjem. Prav iz sreca se mi je smilil tovariš moj: sam izvrsten strelec, imajoč s seboj nabito Werndlovo karabinko, v torbi pa še streliva za dvanajst kozlovskih smrti, pa ne smeti pihniti v divjino, ki je tako imenitna!

„Ves dan mi je izgubljen, ker sem imel takšno izkušnjava!“ rekel je nekako, kakor cesar Tit.

Dospeva na neki rob. Bilo je na koncu Luške Kope. Odprl se je očem pogled po južni Štajerski, Dolenjski, nekoliko po Julijskih in bližnjih Savinskih ali Kamniških planinah.

*) Ločiti je to Kopo od Belške Kope (1169 m), ki stoji blizu soteske Predbele pri Bistriški dolini.

Dobro je prorokoval zjutraj spremljevalec moj, kajti vreme je bilo jako lepo, le malo kje je lazila kakšna meglica.

Prišla sva do Konja, vendar še ne do nevarnih robov. Rdeče črte po skalah so kazale, da je nama zlesti pod skalo na kranjski plati. V treh minutah sva na robu, od koder se vidi na okoli še lepše nego na koncu Luške Kope. Pod nama se razprostira štajerska Bela dolina, ograjena z navpičnimi skalami, ki so visoke po več sto metrov. Še kakih deset minut sva hodila mej zobčastimi robovi ter prišla do najnevarnejše skale vsega Konja.

Čital sem na ploščnati skali: Pazi! Zapisal je bil predlanskim to svarilo z rdečo barvo spremljevalec moj. Nad tem napisom v plitvi dolbini je letos rasla prekrasna planinska trobentica (*Primula Auricula*).

„Kozel izpod Kope naj Vam ne hodi več po glavi! Prosim Vas, bodite mi kažipot,“ rekel sem svojemu spremljevalcu.

Naglo si uravna puško čez široka pleča ter začne lesti v žlebino pod skalo, jaz pa za njim prav počasi. Sitno je bilo lesti pod skalo, ko ni bilo skoraj nikamor stopiti ter se poprijeti za kakšen kamen. Prav v dvé gubé sem se moral zravnati, da sem prišel do tovariša.

„Kod pa zdaj?“ vprašam spremljevalca.

„Tod gori!“ odgovori mi.

„Na to peč menda vendar ne?“ začudim se mu.

„Drugod ni mogoče,“ pove mi odločno.

„Torej Vi naprej, jaz pa počakam tu doli, dokler ne bodeste prilezli na teme peči; če zastaviva nogi takoj drug za drugim, lahko sprednji izpodbije zadnjega, da bi potem imela obadva dosti doli v peskih kje,“ razsodim naposled.

Spremljevalcu mojemu se je pač poznalo, da je uže mnogokrat jahal tega Konja. V treh minutah je bil na vrhu. Torej zdaj sem sam na vrsti. Na okolo se nisem nič oziral, dobro vedoč, da bi dosti daleč padel, ko bi mi kje izpoddrsnilo, ter ne bi nič manj dobro opravil, nego če bi skočil v štajersko Belo dolino.

Krepko objamem kos štrlečega kamena, stopim potem na ozek parobek ter se vzdignem po „Peči“ (tako sem krstil to skalo). Iščem tu, kam bi se z roko oprl. (Pri takšnih strminah se more človek le na roko zanašati, noga malo pomaga.) Stisnem kamen neke razpoke ter se zopet naprej pomaknem, da sem mogel stati na eni nogi, za drugo ni bilo prostora. Plezam dalje, jako trdno objemajoč razne razpoke ter zapenjaje se vánje z zobastimi žebli v čevljih. Tipljem ter razmikam štrleče kamene, poskuša je, kateremu bode upati. Pogledam na vrh „Peči,“ kjer je stal Luznar. Vidim, da me je prav verno opazoval, kako si pomagam k njemu. Na vrh prišedši sem rekel: „Suha rebra in hrbet ima ta Konj.“ Blizu Peči, najnevarnejše točke na Konju, nahaja se še druga in tretja skala, ki sta

dali nama tudi dosti opraviti, dasi se ni zdela nobena posebno nevarna, ko sva bila prelezla Peč.

Bila sva na koncu Konja. Od Predsedleja sva hodila semkaj eno uro. Vrh Konja je podoben kopi. Obrasten je z ruševjem, po katerem se nahaja mnogo islandskega lišaja (*Citraria Islandica*), znanega z imenom „planinski mah.“ Po ta mah sta hodili Podpečnikova Reza in Kotnikova Mica, ko sta lazili čez Konja.

Mudila sva se z Luznarjem na vrhu Konja (okolo 1740 m) pol ure ter spominjala se tudi našega planinskega društva. Razgled je tu gori jako obsežen. Vidi se ves svet proti Veliki in Mali Planini, Ljubljansko polje, vsa Dolenjska, obilo Štajerske i. t. d. Pot proti Rseniški koči (1648 m), kjer pasó govejo živino, drži navzdol. Bila sva tam v desetih minutah, v treh četrtih ure pa v Dolu (1313 m). Hodila sva mimo Kanceljna, zavaljene skale na samem. V Dolu so naju vzprejeli veseli pastirji ter dali nama mleka in žgancev. Dol je dolina, dolga tri četrti ure. Nekaj je je namenjene za pašnik, nekaj pa so je pogozdili.

Spremljevalec moj le ni mogel pozabiti divjega kozla pod Luško Kopo. Povedal je pastirjem vse, kako je bilo. Videl sem, da je bila za nje takšna zgodba najslajša novost. Bili so namreč vsi sami lovci. Vsak je povedal, kaj se sme in kaj se ne sme, če je človek lovec.

Kakih štiri sto korakov od pastirske kočice proti Konjščici je molel iz tal kamen. „Poglejte vsi tja na oni le kamen!“ dejal je moj spremljevalec. Gledamo tja vsi prav verno, on pa stopi na vogel kočice. Strel počí, pri kamenu se pokaže prah, podoben meglici.

„Izvrstno je zadel!“ vzklikne najstarejši pastir. „Pogledimo, kam je krogla priletela!“ Šli smo. Krogle nikjer, — razpršila se je bila vsa, tako hudo je bila ob kamen butila. „Ubogi kozel pod Luško Kopo, ko bi bil to kroglo dobil!“ vzdihne najmlajši pastir.

Šli smo malo po gozdu ter tam našli perje petelina ruševca (*tetrao tetrax*) ter še malo mesa zraven. Izkušeni možje pastirji so dognali, da si ga je bila lisica privoščila, a smo jo mi prepodili. Vsak izmeji nas je nabral nekaj perja ter ga zataknil za klobuk. Moje je iz perutnice in izpod vratú. Marsikjé sem s tem perjem malo polatinil, češ, tega ruševca, čigar perje imam za klobukom, sem sam ustrelil.

Ker mi je bilo do tega, da bi bila uže ob treh popoldne v Stahovici, ostavila sva Dol o polu ene popoldne ter prišla v debeli uri hoda na Studenčne Mlake v Bistriški dolini. V gostilnici pri Korelnu (Prelesniku) sva bila o pravem času.

Dobro je bilo obsedeti tukaj. Več nas se je pogovarjalo o današnjem potu čez Konja ter potrdilo, da vsak človek ne bi mogel priti čezenj.

Ako bi se pot nadelal, bila bi potem odprta planota Velike in Male Planine in Ojstriška. To bi bilo koristno za hribolazce in planince, ki pasó po teh krajih toliko živine, da imajo sami čez devetdeset koč ali pastirskih stánov.

To se je tudi zgodilo. Kamniška podružnica „Slov. plan. društva“ je do dne 19. oktobra 1894. l. pot čez Konja nadelala, v 2. dan novembra meseca sva ga pa z vodnikom Miho Uršičem otvorila. Dolg je zdaj samo pol ure hoda. Imela sva najkrasnejši dan. Izmej vseh dni, kolikor sem jih prežil v desetih letih v naših gorah, bil je ta najkrasnejši. Ko bi bil v ta dan stal na Triglavu, gotovo bi bil videl zvonik sv. Marka v Benetkah in ladije po Jadranskem morju. Vzduh je bil tako čist, nebo tako jasno, da se mi je zdelo, ves planinski svet se je človeku približal.

Hodila sva tudi, kakor spomladi z Luznarjem, tudi sedaj skozi Belo dolino gori, nazaj pa skozi Dol, a ne naravnost na Studenčne Mlake pri Kraljevem Hribu, ampak severozahodno od Dola na Požar in Martinjo stezo, potem v Vrvarje, pod Belško Kopo ter od tod na Kopišča.

Kaj vse sva tu doživela, zlasti na Martinji stezi in pod Belško Kopo, popišem drugoč.

Kadar morem po napornem delu v svoje planine, ponavlja mi duša besede: „Nazaj v planinski raj! Za mano ostani zidovje! iz mesta radosten hitim.“ Vračam pa se od tam okrepcan na duhu in telesu, kakor bi se ne mogel od nikoder drugod.

Za mnogo ljudi je to, da hodijo po planinskem svetu ter lazijo po visokih goličavah, najplemenitejša in najlepša zabava.

Kdor je boječ, da si ne upa na nobeno višavo, a bi se rad pozdravil, ostani v planinskih dolinah. V naše Savinske ali Kamniške planine, zlasti od južne strani se lahko pride na najvišje vrhunce, ne da bi bilo kje izkušati nevarnih potov. Najpripravnejši kraj v teh planinah, kamor naj bi se hodili zabavat ter krepčat vsi neizkušeni in goram ne upajoči ljudje, je pri izviru Kamniške Bistrice. Iz Kamnika je tja tri in pol ure ter se hodi ves čas po voznem potu.

Bog daj, da oživi leto 1895. v Slovencih mnogo navdušenih hribolazcev!

Obleka in oprava turistova.

(Spisal L. Wölfling.)

II. Oprava.

Prava je tako važna stvar, da mora vsak hribolazec prav posebno na njo gledati, sicer bi se mu lahko to ali ono podjetje ponesrečilo in bi še celo svoje ali svojih tovarišev življenje spravil v nevarnost. Vse nesreče po visokih gorah, katerih je bila kriva slaba oprava, naj bodo turistom v svarilo, da si pri vsaki turi prav skrbno uravnajo svojo opravo.

Stvari, katere so posebno za visoke gore potrebne, hočemo sedaj navesti. Razume se pa samo ob sebi, da vsak turist vseh teh ne potrebuje, nekateri pa tudi le to ali ono stvar smatra za potrebno.

Najprvo potrebuje turist stvari, v katero spravi različna oblačila in pa druge potrebne reči.

Pomisliti pa je, da se lahko primeri, da bo moral svojo prtljago sam nositi. Torej si mora izbrati kakšno tako stvar, katero je lahko nositi. Reči v roki nositi ne kaže, na ramo jih obesiti, tudi ni prijetno, ker sem in tja mahajo. Tako si je treba izvoliti tornister ali pa nahrbtnik.

Nahrbtnik je boljši od tornistra, ker je veliko lažji, ker se lepo po hrbtu uleže, nič ne tišči in bolj daleč sega, tako da so rame bolj proste.

Ker se nahrbtnik v dežji lahko premoči, je dobro reči, katere naj v njem ostanejo suhe, zaviti v kako nepremočljivo stvar. Zato naj se napravi gumasta vreča, 50 cm dolga in 35 cm široka, in vanjo spravijo reči, katere hočemo ohraniti suhe. Pa ne samo radi dežja, tudi za to je dobra, da se v njo spravijo jedila, ker potem jih ne more pot nosačev premočiti.

Za potovanje po lednikih in po snegu so dobre dokolenice (komašne), ker branijo snegu v črevlje.

Napravljene so lahko iz usnja ali pa iz impregnovanega platna, segajo naj pa dopod kolen.

Po dolinah potujočemu turistu je vsaka palica dobra, tisti pa, kateri po hribih hodi, mora imeti dolgo, kovano palico. Kdor pa hoče na visoke, strme in gladke stene plezati in čez sneg in led korakati, naj si na vsak način priskrbi cepin. Nikdar namreč ne sme na take nevarne vrhove brez cepina lesti, ker njegovo in tovarišev življenje utegne viseti na koncu cepina, in marsikatera nesreča se je uže zabranila s hitrim zapičem cepina v led ali sneg.

Na vrtoglavih in zamrzlih robovih je cepin edina pomoč in zaslomba. Ako tudi ni treba stopnic vsekavati, je vendar boljše, da ga turist na visoke gore

vzame, kajti po pečinah in po ledu mu je v veliko večjo podporo in pomoč nego navadna dolga palica.

Cepin ne sme biti predolg 1·20 *m* dolg je dovoljen za 1·80 *m* visokega moža. Pri plezanji po skalovji ga ni treba, zato ga je tedaj dobro obesiti za usnjat trak na roko.

Po strmih in ledenih pečinah je hoditi s krampeži ali kremžarji, takisto tudi po ledu. Z njimi ni treba marsikatero stopnice v led vsekati. Biti pa morajo tolikšni kakor črevlji, ker le potem imaš gotovo in trdno stopinjo, če ti noga tesno tiči v krampežih. — Krampežev je več vrst, najboljši pa so tisti, kateri imajo po 6 žrebljev.

Pri vsaki visoki turi, kjer se pride na led in sneg, treba imeti primerne naočnike proti blesku, ker najboljšo oko ne more dolgo časa blesketanja po lednikih in snežnikih strpeti.

Če pripeka solnce na lednike, razpoka turistu koža po obrazu. Čez nekaj dni se napravijo mali mozolji in ves obraz jako peče. Proti temu je dobro sredstvo belo cinkovo mazilo. Predno turist na lednik stopi in ga obsijejo solnični žarki, mora si takoj obraz s tem mazilom namazati, da ga varuje omenjene nepravilike. Za rane na nogah vsled velike hoje je to mazilo tudi prav izvrstno.

Svetilnice s 3 — 4 svečami ne sme turist nikdar pozabiti. Dostikrat je uže bilo treba v dežji in mrazu na planem prenočiti, komaj 300 korakov daleč je pa morebiti stala koča, samo najti in videti je ni bilo vsled teme in megle.

Najboljša svetilnica je od „Laškega planinskega kluba“ priporočena svetilnica „Excelsior.“ Tej podobna, ravno tako dobra, samo malo manjša je tako imenovana „Dunajska svetilnica.“ Oboje se ploščnato zlagajo, da se lahko v žep spravijo.

Če ni svetilnice, a je luči treba, napravi se iz steklenice. V ta namen se napolni steklenica 2 — 3 *cm* visoko z vodo in postavi v jako vroč pepel. Takoj bode steklo tam, dokoder je vode v steklenici, odskočilo, potem pa vtakni svečo steklenici v vrat, in svetilnica je gotova.

Brez užigalije ne sme biti turist, če tudi ne kadi. Močan nož, ploščnat kozarec, kompas in zemljevid mora vselej pri sebi imeti.

Za vino ali vodo, sploh za pijačo je najboljša „Gumasta čutara,“ ker je zelo lahka, se ne ubije in malo pobere prostora. Vino se v njej tudi bolj mrzlo vzdrži nego v steklenici ali v kositrni posodi.

Pri prehodih čez lednike in pri plezanji na jako strmo in gladko skalovje je vrv neogibno potrebna. Vrv, na katero se lahko 3 osebe privežejo, mora biti 14 do 16 *m* dolga in 1 *cm* debela. Kdor pa dela ture, katere so nenavadno težavne in nevarne, da mu tako rekoč na vrvi visi življenje, tisti mora imeti okoli 30 *m* dolgo, trdno vrv.

Tako imenovani ledniški pasovi, to so precej široki usnjeni pasovi z velikim karabinarjem za privezavanje na vrvi, niso, da bi jih priporočali. Železni obroček sam in način, kako je zataknen za pas in vrvi zanj, to je vse premalo gotovo, kajti tam, kjer je življenje v nevarnosti, naj se turist le tako vrvi poslušuje, da si jo kar čez život zaveže, to je najbolj sigurno.

Med drugimi rečmi naj vzame turist s seboj daljnogled, potem nekaj platna in šarpije za obveze, šivank in konca in nekoliko gumbov.

Turistu, kateri lazi na visoke gore, potrebne so torej naslednje reči:

Nahrbtnik, gumasta vreča in gumasta čutara, gorska palica ali pa cepin, krampeži, naočniki proti snežnemu blesku, cinkovo mazilo, vrvi, plezalice (črevlji za plezanje), svetilnica in 3 — 4 sveče, daljnogled, kompas, zemljevid, močan nož, užigalice, kozarec, obvezilo, šarpija, šivanka in konec ter nekaj gumbov.

To vse skupaj bi bilo težko 6—7 *kg*.

Samo ob sebi se razume, da je turistu, kateri mora razen teh 7 *kg* še nekaj hrane s seboj nositi, na to gledati, da se preskrbi le s potrebno obleko in le toliko oprave s seboj vzame, kolikor bi je pri dotični turi nujno potreboval, sicer bi mu bilo pretežko nositi in bi potem nameravano pot slabo izvršil.

Poročilo

o II. rednem občnem zboru „Slov. plan. društva.“

Drugi redni občni zbor se je vršil dne 11. februarija 1895. leta v hotelu pri „Lloydu“ v Ljubljani. Navzlic jako neugodnemu vremenu se ga je udeležilo precejšnje število č. članov in tudi nekoliko društvenih prijateljev. Počastil je zbor med drugimi tudi društvenik Ljubljanski župan gospod Peter Grasselli. Kamniško podružnico je zastopal nje odbornik gospod M. Kos.

Zborovanje je otvoril društveni načelnik Fran Orožen z naslednjim ogovorom:

„Srčno Vas pozdravljam, častiti člani, ob drugem rednem občnem zboru „Slov. plan. društva“! Občni zbor je bil o pravem času in praviloma naznanjen častitim društvenikom, in navzočnih je zadostno število.

Ko pregledujem društveno delovanje v preteklem letu, lahko pač rečem brez samohvale, da je bilo plodovito in da so naše namere vzbudile glasen odmev po mnogih krajih.

Poleg glavnega društva je zlasti uspešno delovala krepka Savinska podružnica, a tudi manjša Kamniška je minulo leto izvršila znamenito delo v Kamniških planinah. Snujeta se novi družnici v Kranji in v Radovljici, a po drugod se kaže še premalo zanimanja in navdušenosti za našo planinsko stvar. Toda upajmo, da najde ideja naša tudi drugod rodovita tla.

Veseli nas pa srčno dejansko priznanje lepega našega smotra, in zato izrekamo na obnem zboru najiskrenejšo zahvalo za velikodušno podporo: visokemu deželnemu zboru kranjskemu, slavnemu občinskemu svetu Ljubljanskemu, slavnemu okrajnemu zastopu Gornjegrajskemu, slavnemu glav. ravnateljstvu c. kr. avstr. železnice, slavni južni železnici ter vsem drugim korporacijam in posameznikom, katerih je preobilo število.

Izdalo je društvo „Vodnika za Savinske planine in najbližjo okolico“, ki je prva slovenska knjiga svoje vrste. Ustanovili smo planinoslovstvu posvečen mesečnik, da bi vzbujali ž njim večje zanimanje za našo stvar in delovanje „Slov. plan. društva“. Kolikor nam je doslej znano, ustregli smo z listom častitim članom, a dobili smo priznanje tudi od drugod, in prvi naročniki nečlani so v tujini živeči Slovenci.

„Planinski Vestnik“ ne bode potreboval veliko podpore od društva. Polovico stroškov bodo pokrili inserati, vsaj četrtino naročniki, in le ostale bode založilo društvo. Odpadejo pa vsled tega stroški za različne tiskovine, za katere je društvo doslej precej izdajalo. Rodoljubni pisatelji pa bodo podpirali list brezplačno s svojimi proizvodi. S tem je storilo društvo izdaten korak naprej.

Društva osoda in procvit pa sta tudi odvisna od slavnega občinstva s tem, da nas izdatno podpira gmotno in duševno.

Vsi skupaj pa hočemo vso svojo moč zastaviti v procvit temu prepotrebному društvu, da bode svoji vzvišeni nalogi kos. V to ime Vam vsem častitim navzočnim zborovaleem kličem srčno: dobro došli!“

Načelnikovo poročilo in pozdrav je zbor z navdušenjem in odobravanjem vzel na znanje.

Na poziv načelnikov je potem tajnik Anton Mikuš obširno poročal o društvenem delovanju l. 1894. Ker pa je vse delovanje in gospodarjenje osrednjega društva in podružnic Kamniške in Savinske natančno popisano v tiskanem „Poročilu Slov. plan. društva v Ljubljani o II. društvenem letu 1894.“, naj opustimo tajnikovo poročilo ter tudi blagajnika Ivan Sokliča, katero oboje je slavni zbor s priznanjem odobril. Omenjamo le, da je postavilo društvo dve koči: Orožnovo na Črni Prsti v Bohinji in Kocbekovo na Moliški planini pod Ojstrico, in da je dosedaj zaznamenovalo 175 potov ter napravilo veliko novih. Društvena čista imovina znaša 1373 gld. 74 kr. Denarnega prometa je bilo 3699 gld. 72 kr.

Na nasvet gospoda župana Petra Grassellija sta bila potem soglasno izvoljena za pregledovalca računov gg. člana Adolf Klein in Anton Verhunc.

Pri zadnji točki vzporeda se je oglasil društvenik g. Josip Mandelj ter predlagal to le resolucijo: „Slavni občni zbor skleni: Odboru „Slov. plan. društva“ se naroča, da stopi v dogovor z obstoječima planinskima društvoma hrvatskima v ta namen, da se ustanovi skupno planinsko društvo. Ako bodo imeli dogovori povoljen uspeh, naj odbor za uresničenje tega smotra potrebno ukrene ter poroča prihodnjemu občnemu zboru.“

Nasvetovano resolucijo je občni zbor vzprejel.

Ko je bil ves vzpored dokončan, izpregovoril je veččastiti gospod mestni župan Peter Grasselli naslednje besede:

„Jako se čudim, da je odbor v tako kratkem času in s tako skromnimi močmi in sredstvi storil tako čudovito veliko. Prepričan sem, da govorim iz dna sreca vseh navzočnih, ako se slavnemu odboru za uspešno delovanje njegovo najto-pleje zahvaljujem.“

Z živahnim odobravanjem so pokazali vsi zborovalci, da se strinjajo z odličnim govornikom.

Društveni načelnik se je v ime odbora zahvalil za laskavo hvalo, katero mu je gospod župan Peter Grasselli izrazil, ter obljubil, da bode odbor tudi v l. 1895. neumorno deloval v prosepah prepotrebnega in prelepega društva.

Na vprašanje društvenika gospoda Pavla Skaleta, kaj je storil odbor glede lani predlagane in vzprejete zgradbe razglednega stolpa in vremenske kočice, povedal je načelnik, da je odbor uže kupil za stolp potrebno parcelo na Šišenskem vrhu ter jo dal društvu v last prepisati. Pridobil si je tudi načrt jako lep, a predrag, tako da mora to namero za nekaj časa še odložiti, dokler se ne zboljšajo denarne razmere. Kar se pa tiče vremenske kočice, prevzela je mestna občina Ljubljanska, do katere se je odbor zaradi določitve primerne prostora tej stavbi obrnil z dvema prošnjama, izvršitev tega dela sama.

O tem predmetu se je še gospod župan Peter Grasselli oglasil. Zagotavljal je, da je mestna občina „Slov. plan. društva“, katero je tako delavno in živahno, posebno naklonjena ter bode zgradbo razglednega stolpa posebno izdatno podpirala. Ker pa sedaj finančne razmere občine ne pripuščajo dovoljne podpore, naj društvo to delo za nekaj časa odloži, prepričano pa bodi, da bode občina po svojih močeh, kadar ji bo mogoče, to podjetje podpirala.

Ker se ni nihče več oglasil, zahvalil se je naposled društveni načelnik gospodu županu in vsem navzočnikom za prijazno udeležbo ter potem zaključil zborovanje.

Društvene vesti.

Podpore „Slov. plan. društvu.“ Visoki deželni zbor kranjski in slavni občinski svet Ljubljanski sta podelila vsak po 200 gld. redne podpore za l. 1895. „Slov. plan. društvu“, slavni okrajni zastop v Gornjem Gradu pa tudi 200 gld. za l. 1895. Savinski podružnici. Za te velikodušne prispevke se najiskreneje zahvaljujeta odbora „Slov. plan. društva“ in „Savinske podružnice.“

Lep dar. Gosgod Dragotin Hribar v Celji je „Savinski podružnici Slov. plan. društva“ podaril po eden izvod vseh v njegovi tiskarni izešlih knjig, skupaj 13. Te knjige, zlasti zabavne vsebine so namenjene za malo knjižnico v Kocbekovi koči pod Ojstrico. Vsak hribolazec, katerega neugodno vreme prisili, da mora dalj časa ostati v koči, bode zelo hvaležen „Slov. plan. društvu“, da mu poleg zavetja ponuja tudi knjig v kratkočasje. Za blagodušni dar izrekamo na tem mestu g. Hribarju najtoplejšo zahvalo.

Marsikdo ima kako knjigo, ki je ne potrebuje in bi jo lahko daroval v ta namen. Knjige so dobro došle v raznih jezikih. Vsakemu bomo hvaležni, kdor nas bode v tem podpiral.

„Poročilo Slov. plan. društva v Ljubljani o II. društvenem l. 1894.“ se je nekoliko zakasnilo vsled preoblega dela v tiskarni. Upamo, da bodo čast. člani ž njim prav zadovoljni, ker ima dokaj zanimive vsebine in je tudi lično in okusno opravljeno. Obsega pa na 41 straneh: Poročilo o delovanji osrednjega društva, Kamniške in Savinske podružnice, životopis dr. J. Frischauf-a s sliko njegovo, spis: Prvi hribolazci na Triglavu v dobi 1778.—1837., zaznamek potov, imenik članov in račune. — Čast. članom se je to poročilo uže razposlalo. Ker ga je še nekoliko na razpolago, dobodo ga lahko tudi nečlani za **20** kr.

Književnost.

Die Erschliessung der Santhaler-Alpen. Festschrift anlässlich des Strassenbaues im oberen Santhale. Von Johannes Frischauf. Graz. Leuschner und Lubensky, Universitäts-Buchhandlung 1895. Cena 60 kr. Ta slavnostni spis je izdal sloveči planinoslovec in najboljši poznavatelj Savinskih planin profesor J. Frischauf ob otvoritvi toli važne planinske ceste iz Luč v Solčavo. Zelo smo veseli lepe knjižice, kateri je pridejan pregleden zemljevid omenjenih krajev z naznačeno novo cesto. Večjo oceno pričobimo v prihodnji številki.

Lovačko-ribarski Viestnik. To je organ „Občega hrvatskega društva za gojenje lova i ribarstva.“ List izhaja že četrto leto kot mesečnik v Križevcih in je zanimljiv tudi za naše lovce in ribiče. Slavno uredništvo nam ga je poslalo v zameno.

Naznanilo o znižani voznini.

Č. člani „Slovenskega planinskega društva“ uljudno opozarjamo, da prodaja društveni blagajnik g. Ivan Soklič, trgovec „Pod trančo“ v Ljubljani vozne listke za vožnjo po južni železnici po znižanih cenah, in sicer:

1. za vožnjo na progi Ljubljana-Divača	po 1 gld. 60 kr. (nav. cena 2 gld. 50 kr.)
2. „ „ „ „ Ljubljana-St. Peter	„ 1 „ 20 „ „ 1 „ 80 „
3. „ „ „ „ Il. Bistrica	„ 1 „ 45 „ „ 2 „ 30 „

v III. razredu poštnega vlaka in po isti ceni za vožnjo po teh progah nazaj.

Kdor si želi tak vozni listek kupiti, mora se izkazati, da je član „Slovenskega planinskega društva.“

R. MIKLAUC

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 5,

priporoča svojo zalogo vsakovrstnega blaga za moško in žensko obleko ter različne srajce za hribolazce po najnižji ceni.

Franc Čuden,

urar v Ljubljani na Mestnem trgu,

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilnikov. Vsi izdelki so priznani izvrstni in po ceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro.

✦ Cenovniki na zahtevanje brezplačno. ✦

URAN in VEČAJ,

izdelovalca glinastih proizvodov v Ljubljani, v Igrških ulicah št. 8,

priporočata veliko svojo zalogo izdelanih raznobarnih peči za sobe, dvorane in razne druge prostore, dalje modelnasta ognjišča in sploh vsakovrstne glinaste izdelke.

Vse po najnižji ceni in priznano dobro.

IVAN FRISCH

v Ljubljani na Marijnem trgu št. 3

priporoča bogato svojo zalogo popotnih potrebščin za turiste: koveče, torbe, vreče, nahrbtnike, listnice in druge v to vrsto spadajoče usnjene izdelke, — vse po najnižji ceni.

Č. kr. priv. zavarovalna družba

Avstrijski Phönix na Dunaji

zavaruje proti nezgodam ob najugodnejših pogojih.

Premije so zelo nizke in se računijo po poklicni zavarova čevem. Turistika je vsčeta v zavarovanje brez doplačila.

Pojasnila daje: Generalni zastop za Kranjsko v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 17.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbenska in pohištvena dela.

Delo realno in fino, izvršitov točna in po najnižjih cenah.

„Slovensko planinsko društvo.“

„Vodnik za Savinske planine in najbližjo okolico“

s 7 slikami in načrtom Savinskih planin z znamenovanimi poti.

Spisala Fr. Koebek in M. Kos. — Cena 60 kr., po pošti 5 kr. več.

Poročilo „Slov. plan. društva o II. društvenem letu 1894.

z životopisom in s sliko dra. J. Frischauf-a spisom:

„Prvi hribolazci na Triglavu v dobi 1778—1837“, zaznamkom vseh potov „Slov. plan. društva“ i. t. d. Cena 20 kr.

HUGON IHL

v Ljubljani, Pred škofijo šte. 2.

Trgovina s suknenim in manufakturnim blagom na debelo in na drobno, skladišče platnine in damastne robe.

Caspar Wimmer (Petters-a naslednik),

črevljarski mojster

v Goisern-u (na Zgornjem Avstrijskem).

Specijalist v izdelovanju pravih, vsakemu hribolazcu dobro znanih gorskih čevljev. Cene zelo nizke. Pri naročilih zaostuje, da se ni pošlje kak navaden čevlji, kateri je nogi naročnikovi najbolj prikladen.

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Pod trančo šte. 1 in v Gledaliških ulicah št. 6

priporoča svojo veliko zalogo **klobukov**, posebno **lodnastih** za hribolazce in lovce iz tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov. Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

Avgust Žabkar

v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 7,

priporoča se

za vsake vrste ključarska dela,
katera izvršuje dobro, lično in ceno.

Vincenc Čamernik,

kamenosek v Ljubljani, v Parnih ulicah št. 9,

priporoča svoj **kamenoseški obrt**, posebno za cerkvene in druge stavbenske izdelke, marmorne plošče za hišno opravo i. t. d.

Solidno delo, nizke cene. Ceniki in obrisi na zahtevo zastonj.

Optični zavod**J. PH. GOLDSTEIN**

prej E. Rexinger

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo **bogato zalogo** naočnikov, daljnogledov, kukal, barometrov, termometrov, kompasov itd

Vsakevrstni popravki so izvršujejo hitro in ceno.

Ubald pl. Trnkozy,

lekarnar

v Ljubljani, na Mestnem trgu, poleg rotorčva,

priporoča

svojo bogato založeno lekarno.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41 in v Slovniških ulicah št. 10—12.

Tovarna

oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

Zaloga

slikarskih in pleskarskih predmetov.

Tiskarna in kamenotiskarna

A. KLEINA

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 5,

se priporoča

v naročitev vseh v to stroko spadajočih del in na zalogo raznih tiskovin.

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Slonovih ulicah št. 9

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna **lodnasta** oblačila in plašče za **turiste**.

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaji.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

Restavracija „Pri Zvezdi“

na cesarja Josipa trgu.

Velik zračen vrt, steklen salon in kegljišče.

Priznano izvrstne jedi in pijače in skupno obedovanje.

F. Ferlic, restavratör.

F. M. REGORSCHKE

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 3.

Velika zaloga pristnega koroškega in tirolskega nepremočljivega **poletnega in zimskega lodna** v običajnih barvah za hribolazce in lovce kot branilo proti mokroti in mrazu.

Razen tega tudi velika izbira **lovskih telovnikov, podjopičev, spodnjih hlač, lovskih nogavic, volnenih obujkov** itd. itd.

Kupite najboljši likér,

to je pristni, kemično čisti **likér iz kranjskih planinskih zelišč**. Ta posebno skrbno iz najzdravilnejših zelišč in cvetic brez spirita, olja, esenc in sirupa napravljeni likér prekaša vse dosedaj znane likere po okusu in dišavi. Ker tudi dobrodejno vpliva na želodec in ga ogreva ter čudovito poživlja telo, imeti bi ga morali pri vsakem domu. Dobiva se samo pri **izdelovalci**

J. KLAUER-ji v Ljubljani,
v Špitalskih ulicah „Pri voglu“.

Mihael Marzolini

priporoča svojo kavarno

„Café Mercur“ na Mestnem trgu št. 5 v Ljubljani.

Kavarna je zelo velika, elegantna in zračna, ima **dva nova biljarda** in nove igralne mize s kamniti ploščami. — Razsvetljava je sijajna, časopisov **nad trideset**, domačih in tujih.

☛ **Kava izborna, likerji pristni.** ☛